

भाग—ग

5. तिलवाड़ा ताल की एकगुन, दुगुन और चौगुन लयकारियों को लिखिए।
6. तीन तोड़ों के साथ राग दरबारी कन्हड़ा में द्रुतगत की नोटेशन और विवरण को लिखें।

भाग—घ

7. लोक और शास्त्रीय संगीत के बीच अंतर्संबंध अध्ययन की विस्तार में व्याख्या कीजिए।
8. गुरुमत संगीत में कीर्तन चौकी के ज्ञान की विस्तार में व्याख्या करें।

Exam. Code : 103205.

Subject Code: 1188

B.A./B.Sc. 5th Semester

MUSIC

(Instrumental)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—50

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. Explain in detail comparison between Avirbhava and Tirobhava.
2. Explain in detail the origin and development of music during modern period.

SECTION—B

3. Write down the life sketch and contribution of Ut. Bismillah Khan towards Indian Classical Music.
4. Describe in detail the role of Musical Electronic Instruments.

SECTION—C

5. Write down Ekgun, Dugun and Chaugun Layakaries of Tilwara Taal.
6. Write the description and notation of Drut Gat in Raag Darbari Kanrha with three toors.

SECTION—D

7. Explain in detail the interrelationship study between folk and classical music.
8. Explain in detail the knowledge of Kirtan Chowkies in Gurmat Sangeet.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਅਵੀਰਭਾਵ ਅਤੇ ਤਿਰੋਭਾਵ ਵਿਚਕਾਰ ਤੁਲਨਾ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।

ਭਾਗ—ਅ

3. ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਤਾਦ ਬਿਸਮਿੱਲਾ ਖਾਨ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨੀ ਨੂੰ ਲਿਖੋ।
4. ਸੰਗੀਤਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ੲ

5. ਤਿਲਵਾੜਾ ਤਾਲ ਦੇ ਇਕਗੁਨ, ਦੁਗੁਨ ਅਤੇ ਚੌਗੁਨ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ।
6. ਤਿੰਨ ਤੋੜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਗ ਦਰਬਾਰੀ ਕਨੜਾ (Kanrha) ਵਿੱਚ ਦੁਰੁਤ ਗਤ ਦੀ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਵਰਣ ਨੂੰ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ਸ

7. ਲੋਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤਨ ਚੌਂਕੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— प्रत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। पांचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. अविर्भाव और तिरोभाव के बीच की तुलना को विस्तार से समझाइए।
2. आधुनिक काल में संगीत की उत्पत्ति और विकास की विस्तार में व्याख्या कीजिए।

भाग—ख

3. भारतीय शास्त्रीय संगीत के प्रति उस्ताद बिस्मिल्ला खान के योगदान और जीवनी को लिखें।
4. म्यूजिकल इलेक्ट्रॉनिक वाद्यों की भूमिका का विस्तार में वर्णन करें।